

В. Б. Шкадюк,
 провідний спеціаліст відділу економічної та соціальної
 стратегії, Національний інститут стратегічних досліджень

СВІТОВИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ РОЗВИТКУ: ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті розглядаються ключові засади функціонування державних банків розвитку в країнах світу. Окреслено вплив діяльності банків розвитку на економіку окремих країн світу. На основі аналізу досвіду функціонування банків розвитку Японії, Німеччини, Росії, Бразилії та Казахстану запропоновано основні принципи створення державного банку розвитку в Україні, обґрунтовано його місце в системі державного регулювання інвестиційних процесів.

The article describes the principles of state development banks activities in foreign countries. The influences of development banks operations on the national economy are defined. The basic principles for establishment of state development bank of Ukraine, based on the analysis of experience of state development banks functioning in Japan, Germany, Russia, Brazil and Kazakhstan, and its place in the system of government management of investment processes are defined.

Ключові слова: державний банк розвитку, державні інвестиції, експортний потенціал, інвестиційний процес, інноваційний розвиток, кредитування, реальний сектор економіки.

Key words: state development bank, government investments, export potential, investment process, innovative development, lending, real sector of economy.

ВСТУП

В умовах світової фінансово-економічної кризи та дестабілізації економіки вплив держави на інвестиційний процес набуває особливого значення. Внаслідок обмеженості фінансових ресурсів підприємств виникла проблема недостатньої інвестиційної активності в Україні. Поза увагою залишаються проекти, що мають стратегічне значення, але вимагають значних капіталовкладень та мають вищий ступінь ризику; перевага надається проектам з високою рентабельністю та швидкою окупністю. При цьому без різкого збільшення капіталовкладень неможливими є структурна перебудова виробництва, підвищення його технічного рівня, розробка та впровадження інновацій.

На сьогодні у світовій практиці накопичений значний досвід та вироблені ефективні механізми державною фінансування інвестицій, які застосовується як у масштабах національних економік, так і в рамках окремих інвестиційних проектів. Держава може стати важливим рушієм структурних перетворень в економіці шляхом запровадження ефективного механізму державного інвестування [5, 16]. Дієвим інструментом забезпечення державної інвестиційної політики, що покликаний забезпечити розвиток промислового по-

тенціалу та переходу до інноваційного шляху розвитку національної економіки в умовах ринкової трансформації, може стати банк розвитку.

За останні роки багато досліджень було присвячено вдосконаленню механізму фінансування інвестиційних проектів державними банками розвитку. Цій проблематиці присвячені праці як вітчизняних вчених, зокрема, Я. А. Жаліла, Б. С. Малиняка, В. Г. Федоренка, так і зарубіжних, — С. П. Савинського, Д. А. Смахтіна, В. С. Пашковського, І. Ф. Хасанова. Проте критичний аналіз публікацій свідчить, що деякі важливі аспекти досі залишаються недостатньо розглянутими, зокрема подальшого дослідження потребують механізми державного фінансування інвестиційних проектів банками розвитку, питання створення та функціонування державного банку розвитку в Україні. З огляду на це, актуальним є вивчення досвіду фінансування інвестиційних проектів державними банками розвитку у зарубіжних країнах.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Метою статті є визначення ключових засад функціонування державних банків розвитку в країнах світу та розробка рекомендацій щодо здійснення державних інвестицій в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ

На етапі трансформації економіки України надзвичайно важливого значення набуває підтримка реального сектора економіки. Особливо в період фінансово-економічної кризи, коли існує проблема пошуку інвестиційних ресурсів суб'єктами господарювання. Кошти, що виділяються на цільові програми, не вирішують весь спектр проблем; відсутній чіткий механізм розподілу коштів, що призначені на розвиток та підтримку галузей. Досвід розвинених країн свідчить, що вирішення окреслених завдань з підвищення конкурентоспроможності та структурної перебудови економіки якнайкраще вдається державним банкам розвитку.

У сучасній фінансовій стратегії країн в умовах фінансово-економічної кризи значення державних інститутів розвитку значно підвищилось (у тому числі й через зниження ліквідності і втрати довіри до комерційних банків). На сьогодні банки розвитку зберігають своє значення у вирішенні структурних проблем розвитку економіки. Не можна не погодитися з Я. А. Жалілом стосовно того, що ключове місце в бюджетному стимулюванні інвестиційних процесів має посідати розробка "бюджету розвитку" як програми концентрації і витрачання інвестиційних ресурсів з централізованих (Державний бюджет) і децентралізованих джерел. Реалізація цього завдання має бути покладена в основу діяльності державного банку розвитку [4, с. 265—266].

Державний банк розвитку — спеціалізована державна фінансово-кредитна установа, що створюється Урядом або функціонує на основі державних гарантій, метою діяльності якої є підтримка довгострокового фінансування суспільно значущих проектів, що сприяють економічному зростанню, розвитку економіки та вирішенню соціальних завдань. Кошти, які виділяються державою, надаються суб'єктам господарювання на основі платності та зворотності. У зарубіжних країнах банки розвитку виконують різні функції: кредитування середньо- і довгострокових інвестиційних проектів пріоритетних галузей економіки, а також проектів, пов'язаних з вирішенням соціальних завдань і екологічних проблем; фінансування програм і окремих проектів, спрямованих на вирівнювання рівня розвитку регіонів країни; кредитування та страхування експортних операцій; надання кредитної підтримки підприємствам малого бізнесу, доступ яких до кредитів комерційних банків обмежений; підтримка інвестиційних проектів реального сектора економіки шляхом надання гарантій за залученнями кредитами іноземних і вітчизняних фінансових організацій тощо.

У світі найчастіше виділяють дві моделі фінансування інвестиційних проектів державними банками розвитку. В індустріальних країнах з розвиненим грошовим ринком і диверсифікованою кредитно-банківською системою діяльність банків розвитку спрямована на створення умов, що забезпечують рівні можливості доступу економічних суб'єктів до комерційних кредитів. Основна функція банку розвитку полягає у наданні додаткових гарантій по комерційних кредитах з підвищеним сту-

Таблиця 1. Особливості статусу деяких банків розвитку

Банк (рік заснування, країна)	Форма власності	Державна підтримка	Підпорядкування та нагляд
Банк розвитку Японії (1951, Японія)	100 % державна власність	50 % гарантія держави за зобов'язаннями, прями позики Уряду, додаткові внески в капітал	Міністерство фінансів
Банк розвитку Китаю (1994, Китай)	100 % державна власність	100 % державне фінансування, 100 % гарантування зовнішніх позик	Пряме підпорядкування Державній Раді КНР
KfW Bankengruppe (1948, Німеччина)	Корпорація публічного права. Капітал на 80 % сформовано Федеральним Урядом та на 20 % — Федеральними Землями	100 % державні гарантії, KfW звільняється від податків, мит, зборів, для нього встановлено особливий порядок ведення капітального будівництва, експлуатації і оренди будівель	Міністерство фінансів
Банк розвитку Росії (1999), Внешэкономбанк (2007, Росія)	100 % державна власність	Звільнення від сплати податку на прибуток не передбачається	Уряд РФ, Центральний банк РФ
Banco Nacional de Desenvolvimento Economico e Social (1952, Бразилія)	100 % державна власність	Немає державних гарантій, оскільки це суперечить законодавству	Контроль Міністерства економічного розвитку
Банк розвитку Казахстану (2001, Казахстан)	Капітал сформовано на 84,49 % Урядом Казахстану та на 15,51 % — місцевими органами влади	100 % державні гарантії, звільнення від податків	ЦБ та Орган фінансового нагляду (крім виконання нормативів)

Джерело: [19, С. 47].

пенем ризику та субсидуванні відсоткових ставок суб'єктам господарювання з обмеженою платоспроможністю, що мають потенціал для конкурентоспроможного розвитку. У країнах, що розвиваються, а банки розвитку покладаються більш широкі функції. У багатьох країнах вони відіграли важливу роль у становленні й розвитку базових галузей промисловості, сільського господарства, виробничої інфраструктури шляхом повного або часткового фінансування проєктів, надання експортних кредитів та їх страхування від комерційних та політичних ризиків [8, с. 2—3].

Сьогодні банки розвитку створені та діють як інструмент економічної політики держави більш ніж у 30 країнах світу, у тому числі в Німеччині, Іспанії, Швеції, США, Японії, Південній Кореї, Китаї, Індії, Чехії, Росії, Білорусі, Бразилії, Мексиці тощо. Основними джерелами фінансування є цільові бюджетні кошти, міжнародні кредити та емісія власних цінних паперів. Провідні банки розвитку перебувають у державній власності, підпорядковуються центральним органам державної влади та мають певні пільги в оподаткуванні (табл. 1).

У Японії Банк розвитку було створено у 1951 р. З початку своєї діяльності головним завданням банку було надання кредитів для раціоналізації, модернізації та розвитку таких важливих галузей промисловості, як вугільна і металургійна. Банк розвитку Японії розпочав розміщення позик для сприяння розвитку морських перевезень та реконструкцію виробничої інфраструктури. Було здійснено модернізацію сталеплавильного виробництва, внутрішньої автомобільної промисловості. Банком було профінансовано проєкти зі збільшення видобутку вугілля для вітчизняного виробництва енергії, а згодом зі збільшення виробництва електричної енергії. Допомога в галузі енергопостачання стала поштовхом для вдосконалення і зміцнення енергетичного та експортного потенціалу країни, які у майбутньому стали фундаментом промислової бази Японії. У кінці 70-х — поч. 90-х років ХХ століття основна увага приділялася вітчизняній промисловості, зокрема, зміцненню її міжнародної конкурентоспроможності та незалежного технічного розвитку в умовах відсутності лібералізації капіталу [21].

Загострення екологічних проблем, зокрема забруднення атмосфери та води, що відбувалося в результаті збільшення темпів економічного зростання, вимагало негайного поліпшення умов для запобігання забрудненню навколишнього середовища. Банком розвитку було профінансовано впровадження альтернативних джерел енергії та розробка технологій раціонального її використання, що дозволило Японії використовувати природні екологічно чисті джерела енергії і зменшити залежність від коливання світових цін на нафту.

Починаючи з 1999 р. і до 2008 р. банк зосередив свою увагу на трьох напрямках: розвиток громад, збереження навколишнього середовища і стало суспільства, а також створення нових технологій і галузей. В умовах світової фінансово-економічної кризи одним з пріоритетних напрямів діяльності стає підтримка реального сектора економіки. Зокрема, ключовим на-

прямом діяльності Банку розвитку Японії стають заходи підтримки середнього і малого бізнесу, в якому зайнято 70 % робочої сили країни, шляхом придбання акцій компаній, що мають брак ліквідності, та гарантування інвестицій, у разі їх банкрутства [20].

У Німеччині з 1948 р. функції державного банку розвитку виконує спеціальне кредитне відомство Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW). Адміністративний нагляд над KfW здійснюється Федеральним Урядом, або уповноваженим на це федеральним міністром. KfW має особливий статус, є органом публічного права, і не є комерційною організацією. Він не є кредитним інститутом, оскільки відповідно до закону KfW заборонені залучення депозитів та брокерська діяльність. Стосовно KfW не діють регулятивні норми банківського нагляду, обов'язкові для всіх інших кредитних інститутів країни. Прибуток KfW не підлягає розподілу між засновниками, а повністю спрямовується на поповнення фондів. Роль держави як головного засновника KfW виражається в гарантіях відповідальності за залученими позиками та емітованими борговими паперами, строковими операціями, опційними правами та іншими кредитами, наданими KfW позичальникам та за кредитами третім особам, за якими KfW є гарантом або поручителем. Банківська група KfW, балансовий підсумок якої на кінець 2006 р. склав 360 млрд євро, входить в десятку найбільших банків Німеччини [22].

Фінансова група KfW складається з кількох структур: KfW Forderbank (інвестує в будівництво житла й інфраструктури, екологію, а також в освітні проєкти, зокрема надає довгострокові кредити студентам), KfW Mittelstandsbank

(сфера малого й середнього бізнесу), KfW IPEX-Bank (проєктне фінансування у Німеччині та в інших країнах, а також фінансування зовнішньої торгівлі), KfW Entwicklungsbank (фінансове співробітництво з іноземними державними інститутами) і DEG (підтримка приватних підприємств за кордоном) [19].

Основними напрямками діяльності KfW є фінансування переробної промисловості, виробництва основних матеріалів, торгівлі, енергетики, охорони навколишнього природного середовища, сфери телекомунікацій, транспортної інфраструктури, ЗМІ, охорони здоров'я. Банк також здійснює кредитування власних проєктів. Кошти надаються, як правило, для заснування нових підприємств середнього розміру, фінансування розвитку нових технологій, захисту робочих місць або на заходи в економічно нерозвинених регіонах.

Понад півстоліття KfW успішно продовжує свою діяльність, досягнувши загального обсягу свого бюджету в 70,6 млрд євро у 2008 р. Обсяг фінансування проєктів навіть зріс на 3,6 % до рекордних 69,0 млрд євро (порівняно з 66,6 млрд євро у попередньому році). KfW в даний час є світовим лідером у сфері фінансування відновлюваних джерел енергії в країнах, що розвиваються. У 2008 р. KfW було інвестовано в цілому 340 млн євро у відновлювані джерела енергії.

Основним фінансовим інститутом реалізації державної інвестиційної політики Російської Федерації у 1999 р. став Банк розвитку. З 2007 р. 100 % його статутного капіталу належить державній корпорації "Банк розвитку та зовнішньоекономічної діяльності" (Внешэкономбанк — ВЭБ). Він покликаний сприяти підвищенню конкурентоспроможності

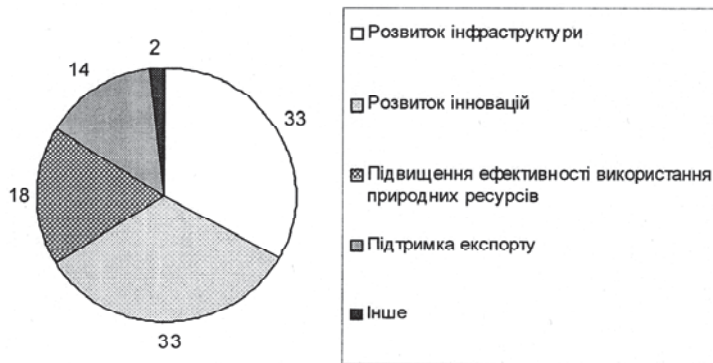

Рис. 1. Структура фінансування ВЕБ за напрямками економічної діяльності станом на кінець 1 кварталу 2009 р., %

Джерело: [18].

економіки та її диверсифікації на інноваційній основі. Розмір статутного капіталу банку визначається Урядом Російської Федерації за рахунок: майна Банку зовнішньоекономічної діяльності СРСР, переданого в статутний капітал ВЕБ; акцій відкритого акціонерного товариства "Російський банк розвитку" і "Державного спеціалізованого Російського експортно-імпортного банку", що перебувають у федеральній власності, та іншого майна [16].

Підтримку інвестиційних проектів ВЕБ здійснює шляхом прямого надання кредитів і позик (у тому числі спільно з приватними фінансовими інститутами) та шляхом зниження ризиків (надання гарантій, страхування кредитів тощо). За півтора року з моменту створення Банку розвитку Спостережна рада провела експертизу і схвалила участь Банку у фінансуванні більш ніж 70 інвестиційних проектів загальною вартістю близько 750 млрд руб. з часткою участі Банку в розмірі, що перевищує 400 млрд руб. Більшу частину складають інвестиційні проекти, спрямовані на розвиток інновацій та інфраструктури (понад 65%), а також проекти з підтримки експорту (рис. 1). З жовтня 2008 р. ВЕБ здійснює додаткові функції, які включають рефінансування заборгованості російських компаній і банків перед іноземними кредиторами, надання субординованих кредитів, а також підтримку фондового ринку. З метою сприяння стабілізації російського банківського сектора за погодженням з Банком Росії ВЕБ здійснив санацію ВАТ АКБ "Связьбанк" і ЗАТ КБ "Глобек".

Роль ВЕБ в прискоренні інвестиційних процесів в РФ особливо підвищується в умовах фінансової кризи і неготовності багатьох учасників ринку брати участь у довгострокових проектах. Банк розвитку своїм входженням у проект (фінансуючи, як правило, 25—30% його вартості) дає сигнал іншим інвесторам та сприяє покращенню інвестиційного клімату в країні.

Головним інструментом антикризових заходів у Бразилії сьогодні виступає Національний банк економічного і соціального розвитку (BNDES). Банк розвитку називають реаніматором авіабудування Бразилії і співавтором промислового дива 1990-х рр. — середньомагістрального літака Embraer. Цей бізнес-проект був визнаний ключовим та сприяв підвищенню галузевої і державної конкурентоспроможності шляхом впровадження фінансування на принципах державно-приват-

ного партнерства.

Важливим напрямом діяльності BNDES є реалізація фінансування програм мікрофінансових інститутів (МФІ) з метою зміцнення їх кредитного потенціалу. Обсяг кредитних програм Банку, спрямованих на цілі кредитування МФІ за 8 років склав близько 700 млн дол. США. МФІ, які отримали кредити BNDES, повинні дотримуватися ряду вимог при їх використанні: по-перше, кредити можуть бути спрямовані тільки на цілі кредитування малого бізнесу, по-друге, відсоткова ставка за мікрокредитами не може перевищувати 4% на місяць плюс 3% комісія від суми кредиту при видачі. Ця цифра є досить високою для програм державної підтримки, але є вигідною, оскільки банківські процентні ставки для реального сектора та населення також дуже високі і становлять від 30 до 40% річних.

Серед завдань Банку розвитку є кредитування компаній, які постраждали від світової фінансової кризи [23]. Кредити дозволять позичальникам фінансувати операційну діяльність і повертати борги. На початку листопада 2008 р. антикризова програма допомоги приватному бізнесу була збільшена урядом на 8,6 млрд дол. США. Малому та середньому бізнесу виділено майже 7 млрд дол. США, дві третини з яких надасть BNDES. Зважаючи на важливе значення автомобільної галузі для промисловості та зростання зайнятості в країні, саме ця галузь отримує вагомий частину підтримки, спрямованої на запобігання різкого спаду продажу автомобілів у країні, внаслідок скорочення автокредитування. Серед одержувачів допомоги — бразильські та іноземні автозаводи (Ford, General Motors, Fiat, Volkswagen).

Створений у 2001 р. Банк розвитку Казахстану (БРК) на сьогодні є одним з головних провідників державної інвестиційної політики. Фінансуючи створення конкурентоспроможних виробництв у несировинних галузях промисловості й розвиваючи інфраструктуру країни, БРК безпосередньо сприяє стійкому розвитку економіки Казахстану. Інвестиційна діяльність БРК представлена у всіх регіонах країни і ключових галузях переробної промисловості. Введені за допомогою фінансування БРК нові й модернізовані існуючі виробництва роблять свій реальний внесок у зміцнення промислового, експортного потенціалу Казахстану і міжрегіональної інтеграції.

Банк виконує стимулюючу функцію,

сприяючи залученню інвестицій в реальний сектор економіки. З початку діяльності групою БРК до 1 травня 2008 р. спільно з приватними організаціями було профінансовано 195 інвестиційних проектів, лізингових і експортних операцій на загальну суму 7 млрд дол. США, частка участі БРК в яких склала 2,9 млрд дол. США. Серед схвалених проектів найбільшою є частка проектів у хімічній галузі, у сфері транспорту і зв'язку, в металургійній галузі, в електроенергетиці, у виробництві будівельних матеріалів.

Першою спробою утворити в Україні банк розвитку був ВАТ "Український банк реконструкції та розвитку" (УБРР), зареєстрований Національним банком України 19 березня 2004 р. 99,99% частки в статутному капіталі банку належить Державній інноваційній фінансово-кредитній установі України, яка, в свою чергу, віднесена до сфери управління Державного агентства України з інвестицій та інновацій.

Реалізація "бюджету розвитку" в Україні мала стати головною метою діяльності УБРР. Місія банку полягає в створенні сприятливих умов для розвитку економіки України через заохочення інноваційної та інвестиційної діяльності, підтримку вітчизняного товаровиробника. Головні інтереси банку знаходяться у сфері довгострокового кредитування, розвитку інвестиційних та інноваційних проектів, а також усього комплексу послуг, що надаються юридичним особам, відповідно до світових стандартів банківської практики. На жаль, в УБРР не відбулося консолідації державних ресурсів суто інвестиційного призначення. Банк розвиває інвестиційний напрям поряд зі стандартними банківськими послугами. У більшості випадків перевага надається проектам з високою рентабельністю та швидкою окупністю. При цьому не є пріоритетною їх роль у розвитку економічного потенціалу країни. Отже, фактично УБРР виконує функції комерційного банку.

За оцінками аудиторів Рахункової палати, мета створення УБРР ще не досягнута. Негативним чинником вважається те, що приватними співзасновниками банку, внісши власні 1,5 тис. грн., стали три керівники Української державної інноваційної компанії, а їх частка (0,005%) статутного капіталу перетворила цей банк у недержавний. До того ж статут банку було прийнято без погодження з Кабінетом Міністрів України та, незважаючи на створення банку на 99,99% за державні кошти, його виведено з-під контролю держави. Отже, замість державного банку розвитку було створено закриті акціонерне товариство, яке використовує державні кошти. Колегія Рахункової палати прийшла до висновку, що реалізація цього проекту в такий спосіб дискредитує участь держави у підтримці інноваційно-інвестиційного напрямку економічного розвитку України [9].

УБРР, як і комерційні банки, не виявляє належного інтересу до фінансування інвестиційних проектів з високими затратами та низькою рентабельністю. Тому 17 червня 2009 р. Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про створення державного Банку сприяння розвитку на базі ВАТ "Український банк реконструкції і розвитку". На нього спільно з Державною інноваційною фінансово-кредитною уста-

новою покладатимуться завдання щодо комплексного обслуговування юридичних осіб та кредитування проектів, що пов'язані з реконструкцією та розвитком, тим самим сприяючи реалізації державної інноваційної політики. На нашу думку, з метою забезпечення ефективності державних інвестицій, банк має отримувати та перенаправляти грошові потоки від приватизації державного майна, частину бюджетних видатків та коштів від реалізації державних цінних паперів, емісійні та кредитні кошти НБУ, а також інші кошти на розвиток галузей економіки, що найгостріше відчувають нестачу інвестиційних ресурсів, що дозволить забезпечити структурну перебудову промисловості та перейти до інноваційного шляху розвитку економіки України.

На сьогодні фінансування державою інвестиційних проектів є надзвичайно обмеженим. Зважаючи на це, ми пропонуємо скористатися досвідом розвинених країн. На першому етапі своєї діяльності Банк сприяння розвитку має підтримувати середні та малі підприємства. Це створить передумови для відродження української економіки та найповнішого використання потенціалу регіонів, забезпечить робочі місця та сприятиме загальному підвищенню рівня життя в країні. Можливим варіантом реалізації цього завдання є повне або часткове фінансування інвестиційних проектів та пільгове кредитування підприємств. Важливу роль при цьому має відіграти Міністерство економіки України. На нього має бути покладене завдання з розробки та прийняття цільових програм для малого і середнього підприємства, а Банк має виступити їх кредитором.

На наступному етапі Банк має розширити кредитну діяльність та залучити приватних інвесторів до спільного фінансування масштабних проектів. Тим самим сприяти зростанню інвестицій, що стане невідмінною передумовою подолання економічної кризи та відродження реального сектора. Банк сприяння розвитку повинен бути надійним, мати бездоганну репутацію, національні та міжнародні гарантії та бути провідником структурної політики в країні.

ВИСНОВКИ

До орієнтирів та пріоритетних напрямів діяльності вітчизняного банку розвитку мають відноситися:

- стимулювання ресурсозберігаючих виробництв;
- розвиток потенціалу регіонів;
- фінансування проектів, що сприятимуть подоланню технічної відсталості та оновленню виробничого апарату;
- фінансування виробництв, які здатні поліпшити експортний потенціал України та в майбутньому сприятимуть притоку інвестицій у країну;
- підтримка національних виробників з метою збільшення конкурентних переваг відносно іноземних конкурентів.

Банк сприяння розвитку має виступати передусім як механізм, що доповнюватиме діяльність приватних комерційних банків у тих сферах, де вихід на кредитний ринок є обмеженим, але які відіграють важливу роль для соціально-економічного розвитку країни. До останніх можна віднести сільськогосподарське виробництво, малий і середній бізнес, інфраструктурні об'єкти в окремих регіонах. Процвітання нашої держа-

ви, формування сучасної, прогресивної та ефективної структури національного господарства, реалізація наукового потенціалу країни можливі лише завдяки чіткій державній стратегії у цьому напрямі. Реалізація даної стратегії має бути покладена передусім на банк розвитку, який має забезпечити реальний сектор економіки фінансовими ресурсами, що необхідні для підвищення його конкурентоспроможності, розширення виробничого потенціалу країни. Водночас діяльність банку розвитку дозволить капіталізувати та структурувати ринок капіталу.

Доцільним є звільнення банку розвитку від податків, мит та зборів. Ці заходи будуть виправданими з економічної точки зору, оскільки діяльність такої установи має на меті стимулювання економіки, зростання виробництва і зайнятості, що неминуче спричиняє зростання різних видів доходів, розширює базу оподаткування і збільшує надходження податків до бюджету країни.

Успішний досвід національних банків розвитку Японії, Китаю, Німеччини, Бразилії, Росії, Казахстану та багатьох інших держав має стати яскравим прикладом ефективного державного фінансування інвестиційних проектів та бути використаним при створенні та у подальшій діяльності Банку сприяння розвитку.

Одним з найважливіших принципів організації банку розвитку має стати відповідність його діяльності не тільки інтересам поточної державної економічної політики, але й її середньотерміновим і довгостроковим перспективам, включаючи їх внутрішню та зовнішню складові.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На сьогодні надзвичайно важливим є подальше вивчення впливу діяльності банків розвитку на економіку країн світу та дослідження механізмів державного фінансування інвестиційних проектів банками розвитку. Актуальними для майбутніх досліджень залишаються питання механізмів та інструментів підтримки різних секторів економіки такими банками, визначення пріоритетних напрямів фінансування інвестиційних проектів в Україні.

Література:

1. Банковское дело и финансирование инвестиций: учеб. материалы / За ред. Н. Брука. Т. 1. — Вашингтон: Институт экономического развития Всемирного Банка, 1995. — 525 с.
2. Біла книга. Інтелектуальна власність в інноваційній економіці України [Андрушук Г. О., Дем'яненко О. В., Жилаєв І. Б. та ін.]. — К: Парламентське вид-во, 2008. — С. 251—264.
3. Борисов В. Банки меняют модели / Борисов В. // Приложение к газете "Коммерсантъ". — 2007. — № 215 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.kommersant.ru/doc.aspx?DocsID=825349>
4. Жаліло Я. А. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика / Жаліло Я. А. — К.: НІСД, 2003. — 368 с.
5. Ивантер А. Шанс не зарыть деньги / Ивантер А., Солнцев О. // Эксперт. — 2007. — № 8. — С. 16—22.
6. Кабмін ухвалив рішення про створення Банку сприяння розвитку на базі УБРР [Електронний ресурс]. —

Режим доступу: <http://www.ubrr.com.ua/index.php>

7. Малиняк Б. С. Бюджетні інвестиції як інструмент прискорення реформування реального сектора економіки України / Б. С. Малиняк // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — № 8. — С. 82—90.

8. Пашковский В. С. Государственные институты развития как средство модернизации российской экономики / Пашковский В. С., Терновская Е. П. // Бизнес и банки. — 2008. — № 10. — С. 1—4.

9. Рахункова палата України. Державні інвестиції на особисте збагачення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art_id=329828&cat_id=502.

10. Савинский С. П. Банки развития Китая / Савинский С. П., Смахтин Д. А. // Деньги и кредит. — 2007. — № 5. — С. 63—68.

11. Стельмашук А. М. Державне регулювання економіки: навч. посіб. — Тернопіль: ТАНГ, 2000. — 315 с.

12. Стратегія розвитку України: теорія і практика / За ред. О. С. Власюка. — К.: НІСД, 2002. — 864 с.

13. Тамарин С. Банки развития / Тамарин С. // Банковское дело. — 2006. — № 1 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bankdelo.ru/arhiv/pom0106/index.php?page=10>.

14. Тен В. А. Роль банков развития в становлении приоритетных отраслей / Тен В. А., Эшонхужае Р. А. // Экономическое обозрение. — 2002. — № 12 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.review.uz/page/article/114.htm>.

15. Україна: Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки — 2006 / За ред. О. С. Власюка. — К.: НІСД, 2006. — 576 с.

16. Участие Внешэкономбанка в финансировании инвестиционных проектов в рамках реализации Федерального закона "О банке развития" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.vcb.ru/strategy/support/prj_rev.

17. Федоренко В. Г. Шляхи підвищення ефективності інвестицій в Україні / Федоренко В. Г. — К.: Науковий Світ, 2003. — 742 с.

18. Хасанов И. Ф. Международный опыт создания и функционирования институтов развития / Хасанов И. Ф. // Транспортное дело России. — 2009. — № 3 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.morvesti.ru/publication/transport/ano_n.php?ELEMENT_ID=4805/publication/transport/ano_n.php?ELEMENT_ID=4805.

19. Хорошев С. С. Зачем России банк развития? / Хорошев С. С. // Банковское дело. — 2006. — № 5. — С. 46—52.

20. Annual report Development Bank of Japan 2008 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.dbj.jp/en/ir/financial/disclosure.html>.

21. DBJ's history [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.dbj.jp/en/co/info/history/index.html>.

22. KfW Bankengruppe [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.kfw.de/EN_Home/index.jsp

23. Micro, Small and Medium Enterprises [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://inter.bndes.gov.br/english/mpme.asp>.

Стаття надійшла до редакції 28.07.2009 р.